

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

“Ik geef jullie een nieuw gebod: heb elkaar lief.

Zoals ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie elkaar liefhebben.”

Liefde, jubel, lofzang... vandaag vieren we zondag cantate. Een dag van vreugde en van zingen omdat de Heer die ons eerst heeft liefgehad, het gebod der liefde aan ons doorgeeft. Een nieuw gebod: heb elkaar lief. Zonder liefde ben je nergens. Kinderen die niet genoeg liefde krijgen in hun eerste levensjaren, zullen op latere leeftijd vaak vastlopen in het contact maken met anderen. Je hebt liefde nodig, om liefde te kunnen geven.

Hoe belangrijk en fundamenteel liefde is wist ook Paulus. In zijn eerste brief aan de Korintiërs schrijft hij in hoofdstuk 13: ‘als ik de liefde niet had, ik ware niets. Niets, maar dan ook werkelijk niets, heeft in het leven zin zonder liefde. Ja, de hele zin van ons leven is vervuld, wanneer wij de liefde leren kennen. In het licht van de liefde is al het andere secundair. Geluk of ongeluk, rijkdom of armoede, succes, eer of schande, leven en sterven... welke zin heeft het als we niet leven vanuit de liefde? Welke waarde heeft ons spreken als onze woorden niet vanuit liefde worden uitgesproken? Wat is onze troost waard, als wij niet handelen uit liefde?

Maar liefde is ook een werkwoord. Liefde moet gevoed en onderhouden worden. Zonder zorg en aandacht, zal de liefde vergaan, als een bloem die langzaam verwelkt. Zo is het tussen mensen, en zo is het ook tussen ons en de Heer. Daarom lezen we ook in de geloofsbelijdenis van Israël: ‘Heb daarom de Heer lief met heel uw hart, met heel uw ziel en al uw inzet’ (Deut 6:5). Drie keer komen we hier het wordt ‘al’ tegen. Het Hebreeuwse woordje dat hier staat kan ook ‘geheel’ of ‘volledig’ betekenen. Het gaat niet om een stukje van je hart, of van je inzet. Nee, je hart volledig geven, met heel je wezen de Heer liefhebben en dienen.

Prachtig en vreugdevol, als je zo mag en kunt leven. Er zijn momenten waarop je vol bent van zijn Geest. Dagen waarop het vuur van de liefde opvlamt in je hart. Maar niet altijd lukt het ons. Er zijn ook dagen waarop onze inzet verflauwt. Daarom heeft God ons wetten en richtlijnen gegeven... een snoer van gewoonten die je helpen om hem dag in dag uit te dienen.

Het begint met luisteren. Hoor Israël, staat er in vers 4. Luisteren naar zijn woord. Liefhebben en luisteren hebben alles met elkaar te maken. Je hebt God lief als je luistert naar zijn woorden en ernaar leeft. In zijn eerste brief schrijft Johannes: “want God liefhebben houdt in dat we ons aan zijn geboden houden” (1 Joh 5:3). Het gaat om levenskunst: dat je verbonden blijft met God, dat je hem zoekt en dag in dag uit wilt leven met zijn woord. Dat je zijn woorden van liefde en genade op je leven legt, en ze eigen maakt.

God liefhebben betekent ook zijn woorden doorgeven. ‘Prent ze uw kinderen in’, staat er in vers 7. Spreek erover, thuis en onderweg, als je gaat slapen en als je opstaat. ‘Inscherpen’ wordt hier soms ook vertaald. De woorden inbeitelen, graveren in je geheugen zodat ze eigen worden gemaakt. Mozes bedoelt hiermee dat Gods woorden een impact mogen hebben in onze gezinnen. Dat betekent natuurlijk niet dat je moet dwingen. Liefde voor God kun je niet afdwingen. Maar je geeft het wel door. Niet alleen aan je kinderen, maar ook aan andere mensen om je heen. Gods liefde moet

geleefd en herinnerd worden, steeds opnieuw worden eigen gemaakt. Daarom vind je de woorden van het Sjema, de Joodse geloofsbelijdenis, in mezoza's, kleine kokertjes die aan de deurposten bevestigd zijn.

Over Gods liefde gaat het ook in het Johannesevangelie. Het gedeelte dat wij vandaag lezen kadert in de afscheidstoespraken van Jezus. Ze hebben net de maaltijd met elkaar gedeeld. En nu begint Jezus te spreken over zijn glorie. 'Nu is de grootheid van de Mensenzoon zichtbaar geworden' (Joh 13:31). Het woord 'verheerlijken' is een belangrijk woord. Het komt in onze passage maar liefst vijfmaal voor.

Grootheid (*doxa*) is in het Johannesevangelie een ander woord voor de verheerlijking, de glans, waarmee Jezus het duister overwint. Die heerlijkheid heeft ook alles met zijn liefde te maken. Op het kruis komt ook Gods liefde voor mensen tot een voltooiing. 'Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden', schrijft Johannes verderop (Joh 15:13). Door Jezus glanst Gods liefde van het kruis. Nog voordat het gebeurt wordt die glorie al zichtbaar.

Van groot belang is hier het woordje 'terstond' of 'onmiddellijk' in vers 32. Wanneer Jezus sterft aan het hout, zal onmiddellijk zijn glorie zichtbaar worden. Jezus die van de Vader is uitgegaan en weer naar hem opgaat, zal delen in het licht van de Schepper.

De glorie van God, die zichtbaar wordt in de liefde die Jezus toont op het kruis: het vraagt om lofzang. Dat onderstreept ook de lezing uit het boek Openbaring. In visionaire taal beschrijft Openbaring 19 hoe de ultieme en kosmische strijd tussen goed en kwaad uitloopt op het feest van de liefde: de bruiloft van het Lam is gekomen. Een hemels koor vult de hemel met haar klanken, met duizenden stemmen die samenklinken als geweldige waterstromen. Ze brengen een driemaal halleluja ten gehore, een hemelse symfonie. Jong en oud, en ieder die dienstbaar is aan de Heer mag instemmen met dit lied. Een hemels Hallel omdat de Heer, de Almachtige, het koningschap, de macht en de majesteit op zich heeft genomen. Amen! Halleluja! Zing een nieuw lied en maak groot zijn Naam!

Hij zal niet lang meer bij hen blijven, want waar hij heengaat kunnen zij niet komen. Jezus gaat de dood in. Ze zullen hem zoeken, maar hem niet kunnen vinden. De banden van de dood zullen hen voorgoed van elkaar scheiden en daarom geeft hij hen een laatste gebod: heb elkaar lief, zoals ik jullie heb liefgehad!

Het nieuwe gebod dat Jezus geeft heeft haar oorsprong in Lev 19:18. Die aloude woorden 'heb de naaste lief zoals jezelf'. Wat nieuw is aan dit gebod is het fundament in Christus. Wij kunnen elkaar maar liefhebben, omdat hij ons eerst heeft liefgehad.

Het woord liefde krijgt in onze hedendaagse samenleving nogal eens een sentimentele klank. Maar als het gaat om de liefde in Christus, dan gaat het over veel meer dan een beetje lief voor elkaar zijn en elkaar niet teveel in de weg zitten. Bij Jezus gaat het over liefde als offer, liefde als een daad van ultieme dienstbaarheid aan de ander. De liefde die Jezus ons voorleeft is een liefde die afziet van zichzelf, die denkt aan de ander, en zichzelf omwille van de ander vrij en ongedwongen geeft. Liefde die zich dienstbaar maakt, geheel en al zonder voorwaarden en zonder voorbehoud. Liefde als vrije gave.

We weten het maar al te goed. Niet altijd zijn wij in staat om liefdevol te reageren, om de warmte en de genegenheid te geven die de ander nodig heeft. Soms doen we elkaar zeer. Maar juist op die momenten waarop de liefde stukt, moeten wij dit voor ogen houden: Christus heeft zijn liefde gegeven voor je broeder en voor je zuster, liefde waardoor wij vergeving ontvangen. Liefde die geneest, die opnieuw verbindt.

Dit drukt hij zijn leerlingen op het hart: heb elkaar lief. Blijf in mij, dan blijf ik in jullie zou hij later nog zeggen. Blijf verbonden met elkaar door in mijn liefde te blijven. Want alleen door die liefde zullen de mensen herkennen dat ik in jullie midden ben. Twee of drie is genoeg; als er maar liefde is. Liefde die vergeeft, liefde die alles hoopt, alles verdraagt, liefde vuriger en sterker dan de dood.

‘Aan jullie liefde voor elkaar zal iedereen zien dat jullie mijn leerlingen zijn’ (Joh 13:35). Johannes bedoelt hier: door vanuit zijn liefde te leven, wordt God groot gemaakt, verheerlijkt. Deze woorden van Johannes zijn bedoeld voor de leerlingen die na Jezus dood alleen achterbleven en de opdracht hadden om in die vijandige wereld, samen het lichaam van Christus te zijn. Het is ook de opdracht die de kerk sindsdien ontvangen heeft. Om zijn liefde uit te leven, om liefde uit te delen in deze koude, harde wereld waar mensen elkaar zo vaak naar het leven staan. Om een licht voor de wereld te zijn, een gemeenschap, een plaats waar mensen ervaren hoe groot de liefde van Christus is. Liefde die een ander niet naar beneden haalt, maar groot maakt.

Liefde tot God en liefde voor je naaste, voor je broeder en zuster... ze horen fundamenteel bij elkaar. Liefde die niet in daden zichtbaar wordt is leeg en vruchteloos. Liefde moet geleefd worden: in nabijheid, in troost, in betrokkenheid op elkaar, elkaar helpen en dienen in dienstbaarheid en vreugde, maar ook in verdriet en in zorgen.

Blijf in mijn liefde. Laat het ons gegeven zijn dat we die woorden niet alleen begrijpen, maar er ook naar handelen. Dat de liefde waarmee Jezus mensen nabij was in ons midden mag wonen. Dat zijn geduldig luisteren, zijn vriendelijkheid en trouw ook in ons mag groeien. Laat die liefde je hart vervullen en je vreugde geven. Liefde die verbindt, die samenhoudt en vergeeft wat wij misdeden. Liefde die altijd overwint.

Gezegend is God de Vader,
gezegend is Christus, de Levende,
gezegend is de Trooster, de Geest die ons verbindt.
Amen.